

ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชัน เครือข่ายที่ 62 ตามแนวคิดความฉลาดทางสังคม
A NEEDS ASSESSMENT OF DEVELOPING ACADEMIC MANAGEMENT OF
ELEMENTARY SCHOOLS IN NETWORKS 62 OF TALING CHAN DISTRICT
OFFICE BASED ON THE CONCEPT OF SOCIAL INTELLIGENCE

Received: March 22, 2023

Revised: June 17, 2023

Accepted: June 27, 2023

ทิพย์สุตา คฤห์ดี¹ และ ธีรภัทร กุโลภาส²

Tipsuda Karudee¹ and Dhirapat Kulophas²

¹นิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^{1,2}Department of Educational Management, Faculty of Education, Chulalongkorn University, Thailand

¹Corresponding author, E-mail: tipsudakarudee2@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชัน เครือข่ายที่ 62 ตามแนวคิดความฉลาดทางสังคม ประชากร คือ โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตตลิ่งชัน เครือข่ายที่ 62 จำนวน 5 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 88 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา และ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา โดยการเลือกแบบเจาะจง และ ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษา โดยการเลือกแบบวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตตลิ่งชัน เครือข่ายที่ 62 ตามแนวคิดความฉลาดทางสังคม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครตามแนวคิดความฉลาดทางสังคม ในภาพรวม คือ 0.545 ($PNI_{Modified} = 0.545$) เมื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้นี้มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.550$) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{Modified} = 0.545$) และด้านการวัดประเมินผลมีค่าความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.542$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามแนวคิดความฉลาดทางสังคม พบว่า การเข้าใจความรู้สึกนึกคิดในจิตใจของผู้อื่น มีความต้องการจำเป็นสูงสุดทั้ง 3 ด้านของการบริหารวิชาการ

คำสำคัญ: การพัฒนาการบริหารวิชาการ, ความฉลาดทางสังคม, ความต้องการจำเป็น

ABSTRACT

This research aimed to study the needs assessment of developing academic management of elementary schools in networks 62 of Taling Chan district office based on the concept of social intelligence. The population was elementary schools in network 62 of Taling Chan district office under the Bangkok metropolitan administration five schools. There were 88 informants comprising school directors, deputy directors, and elementary school teachers. School directors and deputy directors were selected through purposive sampling, while elementary school teachers were selected through simple random sampling. The research instrument was the present and desirable state of academic management of elementary schools in network 62 of Taling Chan district office under the Bangkok metropolitan administration based on the concept of social intelligence. The data were analyzed by frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and Priority Needs Index Modified. The research shows that the priority needs index overall was 0.545 ($PNI_{Modified} = 0.545$). When analyzed per item, instruction was the highest priority need ($PNI_{Modified} = 0.550$), and curriculum development ($PNI_{Modified} = 0.545$) was the second. The lowest priority need was assessment ($PNI_{Modified} = 0.542$). Regarding social intelligence, cognitive empathy has the highest priority needs index in three aspects of academic management.

Keywords: Developing Academic Management, Social Intelligence, Priority Needs

บทนำ

ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดดในปัจจุบัน ส่งผลให้การดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคมเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์มากขึ้น ทำให้นักเรียนไม่สามารถแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมในสังคมได้ (Junaidi, Suwandi, Saddhono, & Wardhani, 2021, p. 60) ซึ่งการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกันของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาถือเป็นความสามารถที่สำคัญที่ต้องอาศัยความเข้าใจระหว่างบุคคล จึงสะท้อนถึงการต้องมีความฉลาดทางสังคม หรือ Social Intelligence ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในปัจจุบัน เพื่อให้เด็กนักเรียนสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน ด้วยการเข้าใจความคิด ความรู้สึก การกระทำ และความต้องการของสังคม อันนำไปสู่การปฏิบัติตนต่อบุคคลอื่นในสถานการณ์นั้น ๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม (Goleman, 2006, p. 83) ตลอดจนความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์, 2557, น. 132) โดยมีทิศทางการศึกษาสามารถพัฒนาความฉลาดทางสังคมของ

นักเรียนได้ เนื่องจากสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่มีนักเรียนหลากหลายลักษณะนิสัยมาทำกิจกรรมร่วมกัน จึงต้องมีการปรับตัวและสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน เพื่อให้ดำเนินชีวิตในสถานศึกษาได้อย่างมีความสุข และเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตที่ดีในสังคมต่อไป ซึ่งมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้สนับสนุนการส่งเสริมความฉลาดทางสังคมของสถานศึกษาในมิติการทำงานร่วมกับผู้อื่น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559, น. 68) และการมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นจากการเรียนรู้ของผู้เรียน (UNESCO, 2021, p. 68)

ความฉลาดทางสังคมจึงเป็นความสามารถที่จำเป็นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาในปัจจุบันที่กำลังอยู่ในช่วงวัย Alpha ที่เกิดระหว่างปี พ.ศ. 2553-2568 (ค.ศ. 2010-2025) (ชนันภรณ์ อารีกุล, 2562, น. 272) ซึ่งเป็นช่วงวัยที่มีการดำเนินชีวิตส่วนใหญ่อยู่กับเทคโนโลยี จึงทำให้ขาดทักษะการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (สุริยเดว ทรีปาตี, 2562) โดยเฉพาะนักเรียนในกรุงเทพมหานครที่มักใช้เวลาส่วนใหญ่ในการดำเนินชีวิตกับการใช้สมาร์ทโฟนผ่านการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อความบันเทิง เป็นต้น ส่งผลให้การสร้างปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้างของนักเรียนลดน้อยลง รวมถึงการแสดงออกทางพฤติกรรมที่ขาดความเหมาะสม ได้มีการวิจัยเกี่ยวกับความฉลาดทางสังคมของเด็กวัยรุ่นตอนต้นในกรุงเทพมหานคร ที่สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีความฉลาดทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 39.4 ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมต่ำสุด เนื่องจากการดำเนินชีวิตที่เร่งรีบและแข่งขันในการประกอบอาชีพ ส่งผลให้สมาชิกในครอบครัวและคนในชุมชนขาดการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน อีกทั้งเด็กและเยาวชนติดสื่อและเกม ทำให้เด็กขาดพัฒนาการทางสังคม ขาดทักษะในการอยู่ร่วมกันและการปรับตัวในสังคม (อริสา แก้วลี และ เพ็ญอรุณ ปริดีดิolk, 2562, น. 32) ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในช่วงวัย Alpha พึ่งมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคมและสภาพแวดล้อม และความตระหนักถึงสังคมและวัฒนธรรม (Soffel, 2016) ดังนั้นการศึกษาจึงควรมุ่งเน้นและส่งเสริมความฉลาดทางสังคมให้กับผู้เรียนช่วงวัย Alpha หรือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โดยเฉพาะในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ให้มีความสามารถใน การตระหนักถึงสถานการณ์ การตอบสนองตามสถานการณ์ การมีทักษะทางสังคม และการเข้าใจความรู้สึกนึกคิดในจิตใจของผู้อื่น อันเป็นความสามารถที่สำคัญของการสะท้อนถึงการมีความฉลาดทางสังคม

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ที่ขาดการพัฒนาความฉลาดทางสังคมของผู้เรียนอย่างชัดเจน ตามแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2564-2569) (สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา, 2563) ส่งผลให้โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ขาดแนวทางการพัฒนานักเรียนให้มีความฉลาดทางสังคมที่ชัดเจนตามไปด้วย โดยเฉพาะในระดับชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครเปิดสอนมากที่สุด จำนวน 431 โรงเรียน จากจำนวนทั้งสิ้น 437 โรงเรียน (สำนักงานการศึกษา, 2565, น. 19) ซึ่งสำนักงานเขตตลิ่งชัน เป็นสำนักงานเขตที่มีโรงเรียน

ภายใต้การกำกับดูแลเป็นจำนวนมาก และมีจำนวนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในเครือข่ายที่ 62 มากที่สุดจากโรงเรียนในเครือข่ายทั้งหมด 3 เครือข่ายภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานเขตตลิ่งชัน (สำนักงานการศึกษา, 2564) จึงควรให้ความสำคัญและพัฒนาความฉลาดทางสังคมแก่นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชัน เครือข่ายที่ 62 เป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและสามารถสร้างสัมพันธภาพอันดีกับผู้อื่นได้ รวมถึงการมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (WHO, 1997) ซึ่งจากการขาดการให้ความสำคัญในการพัฒนาความฉลาดทางสังคมของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จึงทำให้การพัฒนาความฉลาดทางสังคมของนักเรียนในสังกัดขาดการส่งเสริมอย่างมีคุณภาพ

การบริหารวิชาการเป็นภารกิจหลักในการดำเนินงานของทุกสถานศึกษาและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความฉลาดทางสังคมของนักเรียน แต่เนื่องจากสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ขาดการให้ความสำคัญถึงการพัฒนาความฉลาดทางสังคมของนักเรียน จึงทำให้การบริหารวิชาการอันเป็นภารกิจหลักและสำคัญของสถานศึกษาไม่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคม ทั้งการออกแบบหรือพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2565) อันนำไปสู่ผลลัพธ์อันพึงประสงค์ของการต้องมีความฉลาดทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โดยผ่านการวิเคราะห์และกำหนดเนื้อหาหลักสูตรรายวิชาในการพัฒนาความฉลาดทางสังคมพร้อมนำสู่การจัดการเรียนรู้และวัดประเมินตามความเหมาะสม (ยอดแก้ว แก้วมิ่งสา, 2562) ในการจัดการเรียนรู้อาจมุ่งเน้นการทำงานกลุ่มร่วมกันของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ลดการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง และสามารถพัฒนาการเข้าใจทัศนะของผู้อื่นได้ (สุปราณี ปรุงประเสริฐ, 2548) ซึ่งหากนักเรียนขาดการมีความฉลาดสังคม ก็จะส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถแสดงออกตามสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม ขาดความสุขในการดำเนินชีวิตและสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นในสังคม ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชัน เครือข่ายที่ 62 ตามแนวคิดความฉลาดทางสังคม เพื่อให้สถานศึกษาตระหนักถึงการต้องส่งเสริมความฉลาดทางสังคมในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ผ่านการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล อย่างมีประสิทธิภาพ อันนำไปสู่ความสามารถในการตระหนักรู้ถึงสถานการณ์ การตอบสนองตามสถานการณ์ การมีทักษะทางสังคม และการเข้าใจความรู้สึกนึกคิดในจิตใจของผู้อื่น ตามความสามารถสำคัญของการมีความฉลาดทางสังคม

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชัน เครือข่ายที่ 62 ตามแนวคิดความฉลาดทางสังคม

กรอบความคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชัน เครือข่ายที่ 62 ตามแนวคิดความฉลาดทางสังคม ดังนี้

ความต้องการจำเป็น ประกอบด้วย สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชัน เครือข่ายที่ 62 ตามแนวคิดความฉลาดทางสังคม โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น จากสูตร Modified Priority Needs Index และจัดลำดับความต้องการจำเป็น (สุวิมล ว่องวาณิช, 2558)

การบริหารวิชาการ ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2550; รุ่งชัดดาพร เวหะชาติ, 2550; สมาน อัครวภูมิ, 2551; มนทิรา โกสุม และคณะ, 2554; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556)

ความฉลาดทางสังคม ประกอบด้วย การตระหนักรู้ถึงสถานการณ์ การตอบสนองตามสถานการณ์ การมีทักษะทางสังคม และการเข้าใจความรู้สึกนึกคิดในจิตใจของผู้อื่น (Albrecht, 2006; Goleman, 2006; Morin, 2020; Naidu, 2019; Rahim, 2014; Sadiku, Alam, & Musa, 2019; กาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์, 2557) โดยมีความหมายตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความหมายขององค์ประกอบความฉลาดทางสังคม

องค์ประกอบความฉลาดทางสังคม	ความหมาย
1. การตระหนักรู้ถึงสถานการณ์ (Situation awareness)	การมีความสามารถในการประเมินสถานการณ์ทางสังคม และการตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
2. การตอบสนองตามสถานการณ์ (Situational Response)	การมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นหรือสถานการณ์ต่างๆ พร้อมแสดงบทบาทของตนเองในสังคมได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และสามารถโน้มน้าวใจผู้อื่นได้
3. การมีทักษะทางสังคม (Social Skills)	การมีทักษะการฟังผู้อื่นด้วยความตั้งใจ สามารถพูดได้อย่างชัดเจน คล่องแคล่ว และมีความน่าเชื่อถือ สามารถแสดงความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยใจที่เปิดกว้าง และมีการแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับผู้อื่นอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์
4. การเข้าใจความรู้สึกนึกคิดในจิตใจของผู้อื่น (Cognitive Empathy)	การมีความสามารถในการรับรู้อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น พร้อมเข้าใจความคิด ความรู้สึก และเจตนาของผู้อื่น และ

องค์ประกอบความฉลาดทางสังคม	ความหมาย
	แสดงออกทางอารมณ์ด้วยการใช้อวัจนภาษาได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังให้การช่วยเหลือผู้อื่นที่กำลังเผชิญกับปัญหา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) มีระเบียบวิธีการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชัน เครือข่ายที่ 62 จำนวน 5 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 88 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 9 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา 5 คน และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา 4 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง และครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษา 79 คน โดยเลือกแบบวิธีการสุ่มอย่างง่าย ซึ่งตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกนต้องได้จำนวนครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาตอบแบบสอบถามอย่างน้อย 63 คน ทั้งนี้งานวิจัยนี้ได้กำหนดระดับความเชื่อมั่น 95% และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ $\pm 5\%$

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชัน เครือข่ายที่ 62 ตามแนวคิดความฉลาดทางสังคม มีขอบเขต 2 ประเด็น คือ พัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชัน เครือข่ายที่ 62 และความฉลาดทางสังคม

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลในเดือนมกราคม พ.ศ. 2566 โดยนำส่งลิงค์แบบสอบถามออนไลน์ (Google Forms) แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 88 ฉบับ และได้รับตอบกลับมาจำนวนครบถ้วนสมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 100

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตตลิ่งชัน เครือข่ายที่ 62 ตามแนวคิดความฉลาดทางสังคม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตตลิ่งชัน เครือข่ายที่ 62 ตามแนวคิดความฉลาดทางสังคม และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ รวมทั้งสิ้น 96 ข้อ

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความ

สอดคล้อง (Item Objective Congruence: IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปมาใช้ พบว่าข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC มากกว่า 0.50 ขึ้นไป แสดงว่าข้อคำถามที่จะนำไปใช้วัดได้ตรงตามจุดประสงค์ พร้อมตรวจสอบถ้อยคำ ภาษาให้มีความเหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และได้วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาคจากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.989 (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2556)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยการแจกแจง ความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage) โดยนำเสนอผลในรูปแบบตารางพร้อมคำบรรยายประกอบ

2) วิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตตลิ่งชัน เครือข่ายที่ 62 ตามแนวคิดความฉลาดทางสังคม ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (M) และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

3) วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตตลิ่งชัน เครือข่ายที่ 62 ตามแนวคิดความฉลาดทางสังคม ด้วยดัชนีลำดับความต้องการ จำเป็น Modified Priority Needs Index: $PNI_{Modified}$ (สุวิมล ว่องวาณิช, 2558) มีสูตร ดังนี้

$$\text{ความต้องการจำเป็น (PNI)} = \frac{\text{ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ (I)} - \text{ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (D)}}{\text{ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (D)}}$$

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชัน เครือข่ายที่ 62 ตามแนวคิดความฉลาดทางสังคม พบว่า ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตตลิ่งชัน เครือข่ายที่ 62 ตามแนวคิดความฉลาดทางสังคม ในภาพรวม คือ 0.545 เมื่อ พิจารณาตามขอบข่ายการบริหารวิชาการ พบว่า ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($PNI_{Modified} = 0.550$) มีความต้องการจำเป็นสูงสุด เมื่อพิจารณาตามรายข้อย่อย พบว่า การจัดบรรยากาศและจัดเตรียมหรือ คัดเลือกสื่อการเรียนรู้มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{Modified} = 0.563$) และ เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบ ของความฉลาดทางสังคม พบว่า การเข้าใจความรู้สึกนึกคิดในจิตใจของผู้อื่นมีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{Modified} = 0.623$) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified} = 0.545$) เมื่อ พิจารณาตามรายข้อย่อย พบว่า การกำหนดจุดมุ่งหมายและโครงสร้างหลักสูตรมีความต้องการจำเป็น สูงสุด ($PNI_{Modified} = 0.550$) และ เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบของความฉลาดทางสังคม พบว่า การเข้าใจ ความรู้สึกนึกคิดในจิตใจของผู้อื่นมีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{Modified} = 0.563$) และ ด้านการวัด

ประเมินผลมีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.542$) เมื่อพิจารณาตามรายข้อย่อย พบว่าการพัฒนาเครื่องมือวัดประเมินผลมีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{Modified} = 0.553$) และเมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบของความฉลาดทางสังคม พบว่า การเข้าใจความรู้สึกนึกคิดในจิตใจของผู้อื่นมีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{Modified} = 0.564$) โดยมีรายละเอียดแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชัน เครือข่ายที่ 62 ตามแนวคิดความฉลาดทางสังคม

การบริหารวิชาการ		ความฉลาดทางสังคม			
		1) การตระหนักรู้ถึงสถานการณ์	2) การตอบสนองของตามสถานการณ์	3) การมีทักษะทางสังคม	4) การเข้าใจความรู้สึกนึกคิดในจิตใจของผู้อื่น
1. การพัฒนาหลักสูตร 0.545 (2)	1.1 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตร 0.535 (3)	0.547 (2)	0.521 (4)	0.524 (3)	0.558 (1)
	1.2 การกำหนดจุดมุ่งหมายและโครงสร้างหลักสูตร 0.550 (1)	0.555 (3)	0.557 (2)	0.526 (4)	0.563 (1)
	1.3 การเลือกเนื้อหาสาระและคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ 0.547 (2)	0.530 (3)	0.521 (4)	0.565 (2)	0.565 (1)
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 0.550 (1)	2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 0.540 (2)	0.546 (3)	0.522 (4)	0.552 (1)	0.547 (2)
	2.2 การจัดบรรยากาศและจัดเตรียมหรือคัดเลือกสื่อการเรียนรู้ 0.563 (1)	0.551 (2)	0.533 (4)	0.548 (3)	0.623 (1)
3. การวัดประเมินผล 0.542 (3)	3.1 การกำหนดแนวปฏิบัติในการวัดประเมินผล 0.524 (3)	0.530 (2)	0.521 (3)	0.498 (4)	0.555 (1)
	3.2 การพัฒนาเครื่องมือวัดประเมินผล 0.553 (1)	0.557 (3)	0.562 (2)	0.540 (4)	0.564 (1)
	3.3 การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง 0.540 (2)	0.540 (2)	0.530 (3)	0.530 (3)	0.557 (1)
ค่าเฉลี่ยภาพรวม 0.545		(2)	(4)	(3)	(1)

อภิปรายผล

จากการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชัน เครือข่ายที่ 62 ตามแนวคิดความฉลาดทางสังคม ในภาพรวม คือ 0.545 เมื่อพิจารณาตามขอบข่ายการบริหารวิชาการ พบว่า ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้มีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวัดประเมินผลมีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบตามแนวคิดความฉลาดทางสังคมร่วมกับการพิจารณาตามขอบข่ายการบริหารวิชาการ พบว่า การเข้าใจความรู้สึกนึกคิดในจิตใจของผู้อื่น มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุดในทุกขอบข่ายการบริหารวิชาการ จึงมีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ราชข้อย่อของการจัดบรรยากาศและจัดเตรียมหรือคัดเลือกสื่อการเรียนรู้มีความต้องการจำเป็นสูงสุด และเมื่อเรียงลำดับรายองค์ประกอบตามแนวคิดความฉลาดทางสังคม พบว่า การเข้าใจความรู้สึกนึกคิดในจิตใจของผู้อื่นมีความต้องการจำเป็นสูงสุด จากผลการวิจัยดังกล่าวผู้ให้ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่า ผู้เรียนมักยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ขาดการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างเหมาะสม หรือมีปฏิสัมพันธ์เฉพาะกับกลุ่มเพื่อนของตนเองเท่านั้น อีกทั้งผู้เรียนยังขาดการเข้าใจและเห็นถึงความสำคัญของการเข้าใจความรู้สึกนึกคิดในจิตใจของผู้อื่นอย่างเป็นรูปธรรม ผู้ให้ข้อมูลจึงเห็นความสำคัญของการจัดบรรยากาศและจัดเตรียมหรือคัดเลือกสื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเข้าใจความรู้สึกนึกคิดในจิตใจของผู้อื่นของผู้เรียน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนและเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยอาศัยการสร้างบรรยากาศที่เน้นให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันอย่างผ่อนคลาย การทำงานเป็นกลุ่มโดยลดความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้และเข้าใจความคิด ความรู้สึก และเจตนาของผู้อื่นในการปฏิสัมพันธ์หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันในกลุ่ม ผู้สอนคอยลดความกดดันและกระตุ้นให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันตามศักยภาพและความพร้อมของผู้เรียนแต่ละคน พร้อมรับรู้และเข้าใจความคิด ความรู้สึก และเจตนาของผู้อื่น สอดคล้องกับ ศิริบุญพร บุสหงษ์ (2561) ที่กล่าวถึงการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลาย ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข ผ่านการเรียนการสอนที่ผู้สอนเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น และการทำงานเป็นทีมในการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุปรภาณี ปรงประเสริฐ (2548) กล่าวว่า การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นของเด็ก โดยเฉพาะวัยเด็กตอนต้นและวัยรุ่นจะช่วยลดการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางของเด็ก และสามารถพัฒนาการเข้าใจทักษะของผู้อื่นได้ สำหรับการเตรียมหรือคัดเลือกสื่อการเรียนรู้ต้องสนับสนุนหรือส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความฉลาดทางสังคม โดยเป็นสื่อกลางที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์และการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในกลุ่มหรือการเรียนรู้อีกยิ่งขึ้น เช่น การคัดเลือกวิดีโอที่สะท้อนถึงการต้องมีความฉลาดทางสังคมของบุคคลในการดำเนินชีวิต พร้อมให้ผู้เรียนร่วมกัน

สะท้อนคิดเมื่อรับชมวิดีโอเสร็จ การคัดเลือกวรรณกรรมที่น่าสนใจและสะท้อนถึงการต้องมีความฉลาดทางสังคม ให้ผู้เรียนอ่านและทำการวิเคราะห์เรื่องราวที่เกิดขึ้นในวรรณกรรม เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ Yusuf, Abdulkarim, and Kurniawati (2018) กล่าวว่า การพัฒนาความฉลาดทางสังคมของผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ ด้วยการนำรายการโทรทัศน์ที่เกี่ยวกับการฟันฝ่าอุปสรรคในการดำเนินชีวิต มาเป็นสื่อการเรียนรู้ แล้วให้ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึงสิ่งที่ได้รับชม ซึ่งจากการชมรายการโทรทัศน์ดังกล่าว ผู้เรียนจะเกิดการยอมรับและเข้าใจการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมมากขึ้น อีกทั้ง Junaidi, Suwandi, and Saddhono (2022) ยังกล่าวว่า การใช้นิทานพื้นบ้านในการจัดการเรียนรู้สามารถปลูกฝังการต้องมีความฉลาดทางสังคมของผู้เรียนได้ โดยนิทานพื้นบ้านที่เลือกมานั้นต้องมีความสอดคล้องกับเนื้อหาการเรียนรู้ของผู้เรียน และแนวคิดความฉลาดทางสังคม

จะเห็นได้ว่าการจัดบรรยากาศและจัดเตรียมหรือคัดเลือกสื่อการเรียนรู้มีความสำคัญต่อการพัฒนาการเข้าใจความรู้สึกนึกคิดในจิตใจของผู้อื่นของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญในการอำนวยความสะดวกและสนับสนุนเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสื่อการเรียนรู้ พร้อมให้คำแนะนำการคัดเลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ รวมถึงการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ ช่อชู และ พร้อมพิไล บัวสุวรรณ (2563) ที่กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ถึงการสนับสนุนสื่อการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมให้คำแนะนำการใช้สื่อให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และสอดคล้องกับ ภคพร เลิกนอก และ เอกราช โสมิทธิพินานเวช (2564) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนากิจการจัดการเรียนรู้ของครู ในการสร้างบรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการพัฒนาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

2. การเข้าใจความรู้สึกนึกคิดในจิตใจของผู้อื่น เป็นรายย่อยของแนวคิดความฉลาดทางสังคม ที่มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุดในทุกขอบข่ายการบริหารวิชาการ ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า ครูเห็นความจำเป็นในการพัฒนาการเข้าใจความรู้สึกนึกคิดในจิตใจของผู้อื่นของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนส่วนใหญ่มักมีพฤติกรรมล้อเลียนหรือแกล้งเพื่อนเป็นประจำ โดยไม่คำนึงถึงผู้ที่ถูกล้อเลียนหรือถูกแกล้งว่าจะรู้สึกอย่างไร ซึ่งการล้อเลียนหรือการแกล้งผู้อื่นนั้น ผู้เรียนมักแสดงออกทั้งในรูปแบบการสื่อสารและการกระทำ เช่น การล้อเลียนชื่อ-นามสกุล การล้อเลียนบุคลิก รูปร่างลักษณะ การนำร่องเพื่อนนักเรียนไปซ่อนจนทำให้ผู้ถูกแกล้งไม่มีร่องเพื่อนนักเรียนใส่กลับบ้าน เป็นต้น ซึ่งเมื่อเหตุการณ์เหล่านี้เกิดขึ้นบ่อยครั้งทางโรงเรียนจึงมีการเชิญผู้ปกครองเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาาร่วมกัน ถึงพฤติกรรมล้อเลียนหรือการแกล้งผู้อื่นบ่อยครั้งและมีความรุนแรงมากขึ้น จนส่งผลกระทบต่อผู้อื่นทั้งร่างกายและจิตใจ จึงทำให้ผู้ให้

ข้อมูลให้ความสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมการเข้าใจความรู้สึกนึกคิดในจิตใจของผู้เรียนผ่านการบริหารวิชาการทั้ง 3 ด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนสามารถรับรู้และเข้าใจความคิด ความรู้สึก และเจตนาของผู้เรียน สามารถแสดงออกทางอารมณ์ด้วยการใช้อวัจนภาษาอย่างเหมาะสม และสามารถช่วยเหลือผู้อื่นที่กำลังเผชิญกับปัญหาได้ สอดคล้องกับ อริสา แก้วลี และ เพ็ญอรุณ ปรีดีติติก (2562) กล่าวว่า โรงเรียนเป็นสถาบันใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด จึงควรส่งเสริมความฉลาดทางสังคมผ่านการเรียนรู้ โดยเฉพาะความสามารถในการแสดงอารมณ์ของตนเองกับสถานการณ์ต่าง ๆ ให้แก่เด็ก เพื่อให้เด็กเติบโตและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

จะเห็นได้ว่าการเข้าใจความรู้สึกนึกคิดในจิตใจของผู้เรียน เป็นความสามารถที่สำคัญและจำเป็นต้องมีอย่างยิ่ง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขบนพื้นฐานของการรับรู้ เข้าใจ ความคิด ความรู้สึก และเจตนาของผู้เรียน พร้อมแสดงออกทางอารมณ์ด้วยการใช้อวัจนภาษาอย่างเหมาะสม รวมถึงการช่วยเหลือผู้อื่นที่กำลังเผชิญกับปัญหา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาการบริหารวิชาการ ตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล โดยต้องมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์อันพึงประสงค์ของผู้เรียน และแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนแก่ครูผู้สอน สอดคล้องกับ ยอดแก้ว แก้วมิ่งสา (2562) กล่าวถึงการวิเคราะห์จุดประสงค์และเนื้อหาหลักสูตรวิชา แล้วนำสู่การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาความฉลาดทางสังคมของผู้เรียน แล้วนำการวิเคราะห์ดังกล่าวมาออกแบบการจัดการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลอย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสามารถตามแนวคิดความฉลาดทางสังคม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1) ผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ รายชื่อย่อยการจัดบรรยากาศและจัดเตรียมหรือคัดเลือกสื่อการเรียนรู้มีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุด และเมื่อเรียงลำดับรายการประกอบตามแนวคิดความฉลาดทางสังคม พบว่า การเข้าใจความรู้สึกนึกคิดในจิตใจของผู้เรียนมีความต้องการจำเป็นสูงสุด ดังนั้น ผู้สอนจึงควรสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน มีความผ่อนคลาย ปราศจากความกดดัน ตลอดจนผลิตหรือคัดเลือกสื่อการเรียนรู้ และใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถตามแนวคิดความฉลาดทางสังคม

2) ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาการเข้าใจความรู้สึกนึกคิดในจิตใจของผู้เรียน เป็นรายชื่อย่อยของแนวคิดความฉลาดทางสังคม ที่มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด ในทุกขอบข่ายการบริหารวิชาการ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาการบริหารวิชาการในทุกมิติ ทั้งการพัฒนา

หลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล โดยต้องมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน พร้อมมีการติดตามการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถตามแนวคิดความฉลาดทางสังคม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) จากผลการวิจัยที่พบว่าด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวัดประเมินผลมีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด จึงควรนำผลที่ได้จากการศึกษาลำดับความต้องการจำเป็นมาใช้ในการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการตามแนวคิดความฉลาดทางสังคม เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติที่ดีแก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความฉลาดทางสังคม

2) จากผลการวิจัยที่พบว่า การเข้าใจความรู้สึกนึกคิดในจิตใจของผู้อื่น เป็นรายข้อย่อยของแนวคิดความฉลาดทางสังคม ที่มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด ในทุกขอบข่ายการบริหารวิชาการ จึงควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพถึงความสำคัญของการพัฒนาการเข้าใจความรู้สึกนึกคิดในจิตใจของผู้อื่นของผู้เรียน

บรรณานุกรม

- กาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์. (2557). การศึกษาและพัฒนาความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ภาคใต้. *สุทธิปริทัศน์*, 28(86), 126-151.
- กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550, (16 พฤษภาคม 2550). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 124 ตอนที่ 24. 29-30.
- ชนันภรณ์ อารีกุล. (2562). การศึกษาทางเลือก: รูปแบบการเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับเจนเอเรชันแอลฟา. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์* 8(3), 270-283.
- เบญจวรรณ ช่อชู, และ พรหมพิไล บัวสุวรรณ. (2563). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*, 7(2), 162-174.
- ภคพร เลิกนอก, และ เอกราช ไขษิตพิमानเวช. (2564). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์*, 8(4), 1-13.
- มนตรี โกสุม, สานิต รัตติญญ, ไศภนา บุญยะกัลมพ, ยุพิน วรพูนานนท์, ดาลัด กุศลผลบุญ, ชราคม ศรีจันทร์, และ วันทนา สนสายัณห์. (2554). แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร การบริหารวิชาการ. กรุงเทพฯ: สำนักการศึกษา.
- ยอดแก้ว แก้วมิ่งสา. (2562). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาตามแนวคิดการรับใช้สังคม และการสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย.

(วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษาและพลศึกษา ครุศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2550). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. สงขลา: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2556). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริยุทธ บุสหงษ์. (2561). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาล. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช พยาบาลศาสตร์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

สมาน อัครภูมิ. (2551). การบริหารการศึกษายุคใหม่: แนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 4). อุบลราชธานี: หจก.อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.

สำนักการศึกษา. (2564). โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร. สืบค้นเมื่อ เมษายน 17, 2565, จาก <https://sites.google.com/view/bkkeducation>

สำนักการศึกษา. (2565). แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2565. กรุงเทพฯ: สำนักการศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา. (2563). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564-2569). กรุงเทพฯ: สำนักการศึกษา.

สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2565). การบริหารวิชาการที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคพลิกผัน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุปราณี ปรงประเสริฐ. (2548). พัฒนาการด้านความสามารถในการเข้าใจทัศนคติของผู้เรียนในเด็กไทยอายุ 4-15 ปี. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยา). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

สุริยเดว ทรีปาตี. (2562). ใ้ลูกร่วมทุกข์สุข เรียนวิชาผิดหวัง รับมือเด็กเจนอัลฟ่าด้วยพลังบวก. สืบค้นเมื่อ เมษายน 17, 2565, จาก <https://sites.google.com/view/bkkeducation>

สุวิมล ว่องวานิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อริสา แก้วลี, และ เพ็ญอรุณ ปรีดีดีลก. (2562). ความฉลาดทางสังคมของเด็กวัยรุ่นตอนต้นในกรุงเทพมหานคร. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์, 34(3), 27-34.

- Albrecht, K. (2006). *Social intelligence: The new science of success*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Goleman, D. (2006). *Social intelligence: The new Science of Human Relationships*. New York: Bantam Dell.
- Junaidi, F., Suwandi, S., & Saddhono, K. (2022). Improving Students' Social Intelligence Using Folktales during the Covid19 Pandemic. *International journal of instruction*, 15(3), 209-228.
- Junaidi, F., Suwandi, S., Saddhono, K., & Wardhani, N. E. (2021). The value of social intelligence in the textbooks for elementary school students. *International Conference of Humanities and Social Science*, 1(1), 60-68.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample sizes for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30, 607-610.
- Morin, A. (2020). How to Increase Your Social Intelligence. Retrieved April 18, 2022, from <https://www.verywellmind.com/what-is-social-intelligence-4163839>
- Naidu, N. (2019). Development of emotional intelligence and social intelligence for academic achievement and success in life in all aspects. *Journal of Information and Computational Science*, 9(10), 322-328.
- Rahim, M. A. (2014). A structural equations model of leaders' social intelligence and creative performance. *creativity and innovation management*, 23(1), 44-56.
- Sadiku, N. O. M., Alam, S., & Musa, M. S. (2019). Social intelligence: A primer. *International Journal of Research -GRANTHAALAYAH*, 7(9), 213-217. doi: 10.5281/zenodo.3472995
- Soffel, J. (2016). Ten 21st-century skills every student needs. Retrieved April 21, 2022, from <https://www.weforum.org/agenda/2016/03/21st-century-skills-future-jobs-students/>
- UNESCO. (2021). *Reimagining a new social our futures contract for together education*. France: the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
- WHO. (1997). *Life skills education for children and adolescents in school*. Switzerland: World Health Organization.
- Yusuf, N. R., Abdulkarim, A., & Kurniawati, Y. (2018). Utilization of "Bocah Pejuang" TV Show of Trans TV to Improve Social Intelligence in Student on Social Studies Learning. *International journal pedagogy of social studies*, 3(1), 1-7.